

საბანკო საინვესტიციო საქმიანობის არსი და თვისებები

მალხაზ ოქრომელიძე
სტუდენტორანტი

რეზიუმე

ახალი საწარმოების შექმნა, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა, საწარმოების მოდერნიზაცია მჭიდროდ არის დაკავშირებული ინვესტიციებთან. ნებისმიერი ქვეყნისათვის ინვესტიციები არის ეკონომიკის განვითარების ძირითადი მამოძრავებელი ძალა.

საინვესტიციო გარემო არის ფაქტორების ერთობლიობა, რომელიც დამახასიათებელია მოცემული ქვეყნისათვის და განსაზღვრავს შესაძლებლობებს და სტიმულებს, რათა ფირმებმა გააფართოვონ საქმიანობის მასშტაბები, განახორციელონ ინვესტიციები, შექმნან ახალი სამუშაო ადგილები და აქტიური მონაწილეობა მიიღონ გლობალურ კონკურენციაში.

საინვესტიციო გარემოს გაჯანსაღების მიზნით, მნიშვნელოვანია განხორციელდეს ისეთი ეკონომიკური და ორგანიზაციული საკითხების მიზანმიმართული და კომპლექსური გადაჭრა, როგორიცაა: მაკროეკონომიკური სტაბილურობის მიღწევა; ცივილიზებული სამართლებრივი სივრცის შექმნა, რომელიც განმტკიცებული იქნება საბაზრო ეკონომიკის კანონებით; სახელმწიფოს ფისკალურ პოლიტიკაში მასტიმულირებელი როლის წინა პლანზე წამოწევა და ა.შ.

საკვანძო სიტყვები: საბანკო საინვესტიციო საქმიანობა, უნივერსალური ბანკი, საფინანსო სისტემა, სამართლებრივი სისტემა, ინვესტიცია, რისკი.

ძირითადი ტექსტი

თანამედროვე პირობებში საბანკო საინვესტიციო საქმიანობა ხდება მნიშვნელოვანი ფაქტორი ეკონომიკური ზრდისთვის,

იმ პირობით, თუ სტრატეგიულად ურთიერთქმედებენ საფინანსო-საკრედიტო სისტემა, სახელმწიფო და რეალური ეკონომიკური სექტორი. ამ პროცესის წამყვანი ძალაა კერძო ბიზნესის განვითარება და მოსახლეობის დანაზოგების წილის ზრდა, რომელიც ბანკების საინვესტიციო რესურსების ერთერთ წყაროს წარმოადგენს. თუმცა, სანარმოს გრძელვადიანი საინვესტიციო დაკრედიტების მოთხოვნა არ ემთხვევა კომერციული ბანკებისგან სასესხო კაპიტალის შეთავაზებას. უფრო მეტიც, რენტაბელობის ხარისხი რეალურ ეკონომიკურ სექტორში ხშირად შესაძლებლობას არ აძლევს კომერციულ ორგანიზაციას მოიზიდოს აუცილებელი მოცულობის ინვესტიცია ფართომასშტაბიანი საინვესტიციო პროექტების განსახორციელებლად.

თანამედროვე პირობებში საქართველოს ეკონომიკის განვითარება მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია კომერციული ბანკების საინვესტიციო გარემოს განვითარებაზე, რომელთა მასშტაბებზეც გავლენას ახდენს საინვესტიციო რესურსების არსებობა და მათი მართვის ეფექტური სისტემა.

უნივერსალური ბანკის განსაზღვრა ისევე, როგორც ცალკეული სპეციალიზებული ბანკის (მაგალითად საინვესტიციო) განსაზღვრა, არაა მარტივი. პირველი იმის გამო, რომ სხვადასხვა ქვეყანაში ჩამოყალიბებულია სხვადასხვა საფინანსო სისტემები, რომელთა ელემენტი შესაძლებელია მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს ერთმანეთისგან. მეორე, სხვადასხვა ქვეყანის სამართლებრივ სისტემებში მსგავსი ტერმინები შესაძლოა სხვადასხვაგვარად განისაზღვრებოდეს, რაც შესაბამისად იწვევს ზოგად ტერმინოლოგიურ დაბნეულობას. მესამე, იმის გამო, რომ განსაზღვრა და ტერმინოლოგია არ არის სტატისტიკური ერთეულები და მოდიფიცირდება, ე.ი. განიცდის ტერმინოლოგიურ ევოლუციას. უფრო რთული სიტუაციაა ტერმინების განმარტებაში, რომელიც დე-ფაქტოდ არსებობენ ეროვნულ ენობრივ საშუალებებში, ან გლობალურ დონეზე. მაგალითად ეს ეხება ტერმინს „საინვესტიციო ბანკი“. იმისთვის, რომ იგი განისაზღვროს, ჩვენ არ შეგვიძლია გამოვიყენოთ სამართლებრივი

განმარტება, ვინაიდან იგი უბრალოდ არ არსებობს უმეტესი ქვეყნების სამართლებრივ სისტემებში.

ჩვენი აზრით, კომერციული ბანკების საინვესტიციო საქმიანობა შეიძლება გაგებული იქნას, როგორც უნივერსალური და სპეციალიზებული ბანკების საქმიანობა, რომელიც მიმართულია: საინვესტიციო პროექტების ინვესტირებაზე, პირველად ბაზარზე ფასიანი ქაღალდების ემისიასა და განთავსების ორგანიზებაზე, საინვესტიციო კომპანიების მართვაზე, უძრავი ქონებით გარიგებების განხორციელებაზე, კონსალტინგურ-ანალიტიკურ საქმიანობაზე, საბროკერო-სადილერო ოპერაციების ჩატარებაზე, აგრეთვე საინვესტიციო მოგების მიზნით განხორციელებულ შერწყმასა და მიერთებაზე.

ბევრი მკვლევარი თვლის, რომ საინვესტიციო ბანკის სათავეები აშშ-დან მომდინარეობს, თუმცა აშშ-ს სამართლებრივ სისტემაში „საინვესტიციო ბანკი“ განმარტება არ ფიგურირებს. თუ ჩვენ მივმართავთ საბანკო კანონმდებლობას ძირითად დოკუმენტებს აშშ-ში, რომელიც პირდაპირ კავშირშია ჩვენი საკვლევ თემასთან, აღმოჩნდება, რომ განმარტება „საინვესტიციო ბანკი“ ამ დოკუმენტებში არ არის დაფიქსირებული. ის არ არის დაფიქსირებული არც გლასს-სტიგალლის ცნობილ სამართლებრივ აქტში, რომელმაც 1933 წელს აშშ-ში განაცალკევა კომერციული და საინვესტიციო საბანკო საქმიანობა.

რაც შეეხება როგორც სამამულო, ისე საზღვარგარეთის, ლექსიკონურ და თეორიულ წყაროებს, მათში მოცემულია „საინვესტიციო ბანკის“ სხვადასხვა განმარტება, მაგრამ როგორც წესი, ყველა ისინი ეფუძნება ოპერაციათა ჩამონათვალს, რომელსაც ასრულებენ ეს ფინანსური ინსტიტუტები.

საინვესტიციო ბანკი თავისი ფუნქციის შესასრულებლად უნდა იყოს მომზადებული – შეასრულოს კვალიფიცირებული სპეციალისტების ბრძანებები, გააჩნდეს განვითარებული საინფორმაციო ანალიტიკური ბაზა, ხასიათდებოდეს მაღალი დონის ორგანიზაციული ბიზნეს-პროცესებით, რისთვისაც მნიშვნელოვანია გააჩნდეს სოლიდური რეპუტაცია.

დიდი ხნის განმავლობაში მკვლევართა და მარეგულირებელ ორგანოთა ყურადღების ცენტრში იყო რისკების საკითხი, რომელიც წამოიჭრებოდა საინვესტიციო საბანკო მომსახურებისას კომერციულ ბანკებში. კერძოდ, არსებობს თვალსაზრისი, რომლის თანახმად ბანკი ურთიერთობას იწყებს კომპანიასთან საფონდო ბაზარზე გამოჩენისთანავე.

ახალი მონაწილეთათვის, კომერციულმა ბანკებმა წარმოადგინეს კარგი შესაძლებლობა, დაფუძნებული ფაქტიურ მონაცემებზე, შეეფასებინათ რისკი, რომელიც წამოიჭრებოდა ინტერესთა კონფლიქტის დროს მოცემული მიმართულებით მოღვაწეობის ჩარჩოში.

ამ პერიოდში ჩატარებულმა ემპირიულმა კვლევებმა არ მოგვცეს მტკიცებულება იმისა, რომ კომერციული ბანკები არის უფრო ხელსაყრელი სპეციალიზებულ კომპანიასთან პარტნიორობასთან შედარებით ინვესტორისა და ემიტენტისათვის. კონფიდენციალური ხასიათის ინფორმაცია, რომელსაც ბანკი აგროვებს მსესხებელზე კრედიტის აღების პროცესში და კლიენტის მონიტორინგისას წარმოადგენს დიდ ფასეულობას ანდერრეიტინგის საზოგადო ფასიან ქალაქად. ამისთვის უნივერსალურ ბანკებს და საინვესტიციო ბანკებს ერთნაირად ესაჭიროებათ რეპუტაცია, ემიტენტზე ინფორმაციის დამახინჯებამ შესაძლებელია იმოქმედოს ბანკის რენტაბელობაზე ხანგრძლივი პერსპექტივით.

ინვესტიციის არსისა და მნიშვნელობის განმარტებებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია განვაცხადოთ, რომ ინვესტიცია წარმოადგენს აუცილებელ ეკონომიკურ კატეგორიას, რომელიც დიდი როლს თამაშობს ეკონომიკის როგორც მაკრო, ისე მიკრო დონეზე, როგორც სტრუქტურულ გარდაქმნებში, ასევე, მოგების მიღებასა და ამის საფუძველზე სოციალური პრობლემების გადაწყვეტაში.

ინვესტიციები, როგორც ეკონომიკური კატეგორია, ასრულებენ მთელ რიგ მნიშვნელოვან ფუნქციებს, რომელთა გარეშეც შეუძლებელია ეკონომიკის განვითარება. ისინი წინასწარ

განსაზღვრავენ ქვეყნის ეკონომიკის ზრდას, ამაღლებენ მის სანარმოო პოტენციალს.

საინვესტიციო გარემო, ესაა ფაქტორების ერთობლიობა, როგორიცაა პოლიტიკური, ეკონომიკური, ფინანსური, სოციალურ-კულტურული, სამართლებრივი და გეოგრაფიული, რომელიც დამახასიათებელია მოცემული ქვეყნისათვის და განსაზღვრავს შესაძლებლობებს და სტიმულირებას, რათა ფირმებმა გააფართოვონ საქმიანობის მასშტაბები, შექმნან ახალი სამუშაო ადგილები და აქტიური მონაწილეობა მიიღონ გლობალურ კონკურენციაში. ხელსაყრელი ინვესტიციური კლიმატი შეიძლება შემდეგნაირად დავაჯგუფოთ: პოლიტიკური, სამართლებრივი და ეკონომიკური. საინვესტიციო გარემო განსაზღვრავს შესაძლებლობებსა და სტიმულს, რათა კომპანიებმა გააფართოვონ საქმიანობის მასშტაბები.

დასკვნა

ინვესტიცია მნიშვნელოვანია ქვეყნის ეკონომიკისთვის. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია ინვესტორის საინვესტიციო ქმედებების წახალისება ეკონომიკის განვითარებისთვის. ძირითადი მისწრაფება რაც კაპიტალის მესაკუთრეს ამოძრავებს არის ინვესტიციიდან მიღებული შემოსავალი. შესაბამისად, მათემატიკურად გამოთვლილი საინვესტიციო შემოსავალი ინვესტორს აძლევს საშუალებას ჯეროვნად შეარჩიოს საინვესტიციო პროექტი.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ბარათაშვილი ე., მაგრაქველიძე დ., „საქართველოში საინვესტიციო გარემოს სრულყოფის პრინციპები“ 2009 წ.;
2. მაგრაქველიძე, დ., “ინვესტიციები ფასიან ქალაქებში” თბილისი 2011 წ.;
3. მინდელი ე. ჯულაყიძე ე. ინვესტირების ფინანსური პრობლემები. ქუთაისი, 1996წ.;
4. Белоусова О. Механизмы реализации инвестиционной стратегии / О. Белоусова // Проблемы теории и практики управления. — 2007. - №2. — С. 70-81.
5. Деньги, кредит банки: учебник / под ред. О. И. Лаврушина. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: КНОРУС, 2005. - 560 с.

REFERENCES:

1. Baratashvili E., Magrakvelidze D., Principles of investment environment improvement 2009 y
2. Magrakvelidze D., The investments in securities, Tbilisi, 2011
3. Mindeli E., Julakhidze E., The investment financial problems. Kutaisi. 1996;
4. Belousov O., Mechanisms for implementing the investment strategy /Belousova O.,// Problems of theory and practice of management.— 2007. - №2. — pg. 70-81.
5. Money, loan banks: a textbook / edited by Lavushina O.I. - 3-edition, revised and supplemented. M.KHNORUS, 2005. – pg. 560

THE ESSENCE AND FEATURES OF BANKING INVESTMENT ACTIVITIES

Malxaz Oqromelidze

PhD Student, GTU

RESUME

The creation of new enterprises, the introduction of modern technology, the modernization of enterprises are closely related to the investment. Investments for any country are the main driving force for economic development.

The investment environment is a combination of factors that characterize the country and determine the possibilities and stimulus, the firms to expand the scale of their activities, to make investments, to create new jobs and actively to participate in the global competition.

In the improvement of investment environment, it is important to have implemented such economic and organizational issues targeted and with complex solution, such as: reaching the macro-economic stability; the creation of civilized legal space, which will be strengthened by the market economy laws; the state's fiscal policy raising the foreground stimulating role and etc.

Key words: Banking investment activities, universal bank, financial system, legal system, Investment, risk.